

Otázky vzdělávání ve volebním programu SPOLU (KDU-ČSL, ODS a TOP 09)

Markéta Cacáková, Asistentka generálního sekretáře KDU-ČSL

Prosím podívejte se na volební program koalice SPOLU, Téma školství začíná na str. 34.viz odklik:

<https://www.spolu21.cz/assets/documents/program/program.pdf>

Vzdělání a kultura jako nástroje změny. Globalizace, společenské změny a digitální technologie mění naše životy. Vznikají nová povolání, tradiční zaměstnání se přetvářejí nebo mizí. Formální vzdělávání přestává stačit, naopak vyvstává potřeba celoživotního učení. Technologie přinesly revoluci, dnešní žáci je využívají od malička, jsou adaptabilnější, otevřenější změnám a novým přístupům, ale vyžadují individuální pozornost, aby se naučili kriticky vyhodnocovat informace.

Budoucnost naší země je přímo závislá na celospolečenském postavení vzdělávání a na jeho kvalitě od školek po celoživotní učení. Česko si nemůže dovolit ztrácet talenty v rámci vzdělávacího systému. Proto se musíme soustředit na hledání nadaných žáků a podporovat je. Stejně tak musíme posílit prestiž reálného významu vysokých škol a oblasti vědy a výzkumu. Do roku 2025 bude směřovat do vědy, výzkumu a inovací 2,5 % HDP. Propojením výzkumu s byznysem zajistíme lepší konkurenceschopnost české ekonomiky a rozvoj inovací.

Česká republika je kulturní velmocí, kulturní dědictví je základem naší národní identity a současně patří k našim nejúspěšnějším vývozním artiklům. Proto doceníme skutečný význam kultury a kreativního průmyslu a finančně je podpoříme.

VZDĚLÁVÁNÍ JAKO PRIORITY

- Zvýšíme financování školství na průměr zemí OECD – tedy na 5,2 % HDP (v souladu se Strategii 2030+).
- Garantujeme, že udržíme platy pedagogů na úrovni 130 % průměrné hrubé mzdy.
- Zajistíme spravedlivé a srovnatelné podmínky pro soukromé i církevní školy.
- Navrhujeme finanční podporu školného do určité výše (daňovou uznatelnost výdajů na školné v soukromých a církevních školách).
- Podpoříme masivní investice do výstavby i rekonstrukce vzdělávací infrastruktury s maximálním využitím evropských fondů.
- Nastartujeme investice do sportovních zařízení a vybavení škol. Sport a zdravý pohyb dětí jsou základním předpokladem pro celkové zdraví.

ROZVOJ KOMPETENCÍ PRO AKTIVNÍ ŽIVOT

- Navýšíme počet podpůrných pracovníků v mateřských školách, aby se učitelé mohli soustředit na svou pedagogickou roli a tvůrčí práci s dětmi. Zavedeme normativ na chůvy a asistenty pedagoga.
- Podpoříme dětské skupiny jako alternativy předškolního vzdělávání. Zrušíme povinný poslední ročník předškolního vzdělávání.
- Reformujeme rámcové vzdělávací programy, zaměříme se na snížení celkového objemu učiva a podpoříme kvalitu (porozumění) před kvantitou (memorováním). Stanovíme jádrové učivo a budeme klást důraz na kreativitu a týmovou spolupráci. Jednotlivé školy se rozhodnou, zda vzorové rámcové vzdělávací programy využijí, nebo si vypracují vlastní.
- Budeme se soustředit na rozvoj gramotností (občanské vzdělávání a etická výchova, finanční a mediální gramotnost, kritické myšlení) a klíčových kompetencí. Každý musí znát kontext a praktickou roli toho, co se zrovna učí.
- Posílíme výuku dějin 20. století s důrazem na nedemokratické režimy a společenský extremismus.

- Na základě zkušeností s výukou během pandemie posílíme rozvoj digitálního prostředí a digitální gramotnosti (podpora vybavení škol, rychlý a bezpečný internet a posilování digitální gramotnosti učitelů).
- Budeme všestranně podporovat gymnázia, zejména s ohledem na posílení práce s talentovanými žáky.
- Propojíme střední vzdělávání s bakalářskými programy. Podpoříme odborné vzdělávání na středních odborných školách a středních odborných učilištích a nastavíme jasný model spolupráce škol s výrobní sférou.
- Reformujeme oborové zaměření s ohledem na proměny pracovního trhu, nerezignujeme však na všeobecný základ odborného vzdělání, kompetence, posilování podnikatelského ducha a možnost hladkého přístupu k doplnění vyššího stupně vzdělání. Budeme klást důraz na neformální vzdělávání a celoživotní vzdělávání včetně vzdělávání seniorů. Podpoříme rozvoj základních uměleckých škol a konzervatoří.

SNÍŽENÍ NEROVNOSTÍ V PŘÍSTUPU KE VZDĚLÁNÍ

- Zlepšíme kvalitu výuky na druhém stupni základních škol. Podpoříme učitele v individuální výuce, práci s různorodými kolektivy žáků, rozvíjení potenciálu žáků se sociálním a jiným znevýhodněním i žáků mimořádně nadaných.
- Zaměříme se na regionální rozdíly v kvalitě vzdělávání. Podpoříme intervenční a rozvojové programy na pomoc regionům s podprůměrnými výsledky vzdělávání. Budeme podporovat práci s rodinami dětí ze sociálně znevýhodněného prostředí a dětí s odlišným mateřským jazykem.
- Systém společného vzdělávání nebudeme rušit, ale podrobíme jej pečlivé revizi, aby opravdu odrážel potřeby žáka i možnosti škol a dokázal pracovat s mimořádně nadanými žáky. Zjednodušíme a zracionalizujeme financování společného vzdělávání, především asistentů pedagoga.
- Zasadíme se o funkční propojení systému péče o děti. Podpoříme vznik sociálních služeb, které budou pracovat s rodinami dětí, které se ocitly v ústavní výchově, abychom usnadnili bezpečný návrat dítěte zpět do rodiny. Podpoříme snižování velikosti rodinných skupin v dětských domovech tak, aby děti vyrůstaly v prostředí co nejvíce podobném rodině.

POSÍLENÍ PRESTIŽE VZDĚLÁVÁNÍ

- Zajistíme kvalitní platové ohodnocení učitelů s důrazem na posílení netarifních složek platu a motivaci v průběhu kariéry.
- Zlepšíme podmínky pro výkon učitelského povolání, zejména rozšířením odborné podpory učitelů ve školách (další vzdělávání a metodická podpora, snížení administrativy, zavedení podpůrných odborných profesí ve školách, podpora začínajících učitelů).
- Posílíme motivaci pro výběr učitelského povolání a podpoříme kvalitu profesní přípravy učitelů s důrazem na praktické kompetence.
- Posílíme finanční ohodnocení práce ředitele. Klíčovým předpokladem snížení administrativy ředitele školy je razantní snížení byrokracie. Zavedeme jasná pravidla a zásady pro konkurzní řízení na místa ředitelů škol.
- V rámci regionálního školství vytvoříme takové podmínky, aby se školy mohly soustředit na samotné vzdělávání (podmínky pro zajištění IT a právních služeb, správy budov, administrativy apod.).
- Prosadíme významné posílení metodické role České školní inspekce.
- Zaměříme se na státem garantované národní srovnávací zkoušky, které budou v „uzlových bodech“ ověřovat kompetence a gramotnost. Zkoušky poskytnou zpětnou vazbu žákům, rodičům, školám, kariérovým poradcům. Mohou se stát součástí přijímacích řízení či maturitních, resp. závěrečných zkoušek.

- Vedle standardního hodnocení známkami budeme klást důraz na formativní hodnocení – sebehodnocení, portfoliové hodnocení a využívání digitálních technologií.
- V rámci přijímacího řízení budeme klást důraz na revidované rámcové vzdělávací programy a větší zapojení školní části přijímacích zkoušek, které umožní zvážit reálné studijní předpoklady žáka, včetně zájmu o dané studium.
- Upravíme formu maturitní a závěrečné zkoušky na středních školách. Využití jednotné přijímací zkoušky pro maturitní obory ponecháme na rozhodnutí školy.

VYSOKÉ ŠKOLY, VĚDA, VÝZKUM A INOVACE

- Změníme systém financování vysokých škol, aby se jim vyplácela nejen věda, ale i kvalitní profesně orientovaná výuka. Nastavíme indexaci výdajů na vysokoškolské vzdělávání vůči výdajům na regionální školství.
- Vybrané instituce podpoříme v jejich snaze o excelenci, budou z nich špičkové výzkumné univerzity (případně profesní vysoké školy) se zabezpečeným dlouhodobým financováním jejich rozvoje. Obdobný program zavedeme i pro Akademii věd ČR.
- Zavedeme instalační granty pro profesory a vedoucí vědce přijaté na základě otevřeného mezinárodního výběrového řízení.
- Sloučíme všechny agentury poskytující účelové podpory výzkumu (GAČR, TAČR, resortní agentury), což ušetří peníze a zvýší kvalitu administrativního aparátu. Stejně tak zkonsolidujeme programy účelové podpory aplikovaného výzkumu a inovací, které se dnes často duplikují.
- Více peněz na základní výzkum. Zvýšíme finanční alokace na grantovou podporu základního výzkumu. Rozšíříme možnosti daňové uznatelnosti nákladů ve financování aplikovaného výzkumu a inovací.
- Konec šikanování výzkumu pro praxi. Nebudeme čekat na nové zákony a vytvoříme praktické postupy pro zakládání spin-off firem a dalších kroků pro uplatnění výzkumu v praxi. Posílíme využívání veřejných zakázek v oblasti výzkumu pro potřeby veřejného sektoru. ► Ve větší míře budeme propojovat veřejné a soukromé investice (Public Private Partnership – PPP) do smysluplných projektů.
- Dokončíme zavádění Metodiky hodnocení M17+ a budeme ji dále rozvíjet. Posílíme lidské zdroje a spravedlivě tak vybereme národní výzkumné instituce pro podporu jejich mezinárodní excelence.
- Studenti si budou moci vybrat obor až na základě absolvovaných profilových předmětů během studia, resp. přidat si další obor při absolvování profilových předmětů.